

Gode kollegaer – småfebønder, æresmedlemmer og andre gjester !

Velkommen til årsmøte og seminar i OSG 2008.

Det er trivelig å se mange gamle kjente, men også flott å registrere nye lokallagsledere og utsendinger.

Takk for trivelig velkomst hit til Nordre Land med kulturinnslag og orientering om landbruket og om næringslivet i kommunen for øvrig.

Et årsskifte og et årsmøte er tid for å se tilbake og se framover – hva har vi jobba med og hva har skjedd i 2007 og hvilke planer og utsikter er det for småfenæringa i 2008.

Den 10. januar i år døde vår alles kjære Håkon Sigstad etter kort tids kamp mot kreftsjukdommen. Hans innsats som fylkessekretær gjennom 19 år og med seks ulike ledere var uvurderlig. Håkon hadde også enorm interesse for og kunnskap om saueavl og brukte dette på mange områder – avl i egen besetning, som dommer på kåringer og ikke minst med salg av værere – en jobb han også hadde etter at han slutta som fylkessekretær. Det var mange av oss fra OSG som fikk ta det siste farvel med Håkon fra Kvam kirke den 18. januar. Kirka var fullsatt og det var en verdig begravelse. Som presten sa i sin tale – et av høgdepunktene fra Håkons sauekarriere var Gromsauprisen han fikk overrakt av landbruksministeren på landsmøtet i fjor. Det er derfor hyggelig for oss å ha dette som forsidebilde på årsmeldinga vår. Håkon var omgjengelig og lett å samarbeide med – vi er alle takknemlige for å ha lært han å kjenne, og vi lyser fred over hans gode minne !

Vi er alle en del av organisasjonen Sau og Geit – det er ikke bare vi i fylkesstyret eller de sentralt i Oslo. Her i Oppland har vi 33 lokallag med fra 11 - 67 medlemmer. Aktiviteten i lagene er noe varierende, men jeg har lyst til å gi honnør for god innsats – spesielt nå med det store engasjementet som ble vist med innspill både i forhold til jordbruksforhandlingene og den nye dyrevelferdsloven. Flere lag har også hatt jubileer dette året – Lesja feira 50 år og Skjåk feira faktisk 60-årsjubileum. Dette er da et lokallag som er stifta samme år som landslaget og året før fylkeslaget. Skjåk er et aktivt lag og var vert og medarrangør for årets beitedag.

For å ruste lokallagene enda bedre til innsats blir det i løpet av våren arrangert organisasjonskurs for styrene i lokallaga. Vi får da hjelp fra foredragsholder fra NSG sentralt.

Sommeren i fjor var året da høyværet aldri kom for noen av oss – jeg tror kanskje spesielt i Valdres. Mye avling ble berga som rundballer av varierende kvalitet og det er ikke alltid ideelt småfefor. Fra den andre jobben min som dyrlege har jeg dessverre sett eksempler på Liateriose knyttet til dette – både i form av kasting hos geit og sau, og som hjernehinnebetennelse hos sau. Ofte rammes mange dyr i samme besetning – det gir lidelser for dyra og påkjenning og tap for bonden.

Men beitesesongen totalt sett var bra og ga slaktelam av god kvalitet.

I geiteholdet er utfordringene fortsatt store i forhold til sanering av smittsomme sjukdommer. Flere besetninger har sanert i løpet av året og flere er i startgrope. Sanering er en kjempejobb, men er helt nødvendig for framtidig geitehold. I det siste har det dessverre vært flere negative mediaoppslag i forhold til sanering. Heldigvis er det bare en håndfull av de nærmere 200 som har sanert som har fått tilbakefall. Sanering får også stor betydning for hvordan avlsarbeidet på geit skal organiseres. Bukkeringene vil etter hvert trolig legges ned, og semin må i større grad overta. Å få gode nok resultater med semin er også en utfordring. Flere har utdanna seg til eierinseminører og det er flott.

Å se tilbake på 2007 uten å si noe om rovdyr er dessverre ikke mulig. De samla tapstallene ble høyere enn noen gang – med en samla tapsprosent på 5,76. Og erstatningsutbetalingene har passert 10 millioner kroner. Vi er spente på hva den nye dyrevelferdsloven får å si i forhold til bruk av utmarksbeite i rovdyrområder. Og det blir også spennende å se de praktiske utslagene av landbruksministerens nye tiltak i rovdyrpolitikken. Som vanlig blir det grundig

gjennomgang av rovdyrbolken senere i årsmøtet, og i morgen får vi besøk av regiondirektøren i Mattilsynet som vil foredra om den nye dyrevelferdsloven.

Det er bare 3-4 år siden vi sto her og hadde 3000 tonn sau- og lammekjøtt på lager ved årsskiftet.

Vi er nå inne i en historisk markedsituasjon – for fjoråret var det nødvendig å importere hele 3000 tonn lammekjøtt – i vesentlig grad fra New Zealand. I Norge har vi beite nok til å produsere dette kjøttet selv. Fjorårets jordbruksforhandlinger ga oss ca 4 kroner kiloen mer for lammekjøttet og vi håper på minst såpass og helst litt mer i årets forhandlinger for igjen å kunne øke produksjonen her til lands. I dagens arbeidsmarked med lett tilgjengelig arbeid med minst dobbel lønn i forhold til sauehold er det en stor utfordring å holde produksjonen oppe. Med det enorme fokuset som er på klima og miljø i dagens politikk burde det være en selvfølge å produsere lammekjøtt nok til eget bruk her til lands og slippe å importere det fra andre siden av jordkloden.

Jeg vil nå takke for meg etter 5 år som leder i OSG og 8 år som medlem av styret. Det har vært interessante og lærerike år og møter med mange trivelige mennesker. Jeg har sett litt på hva som har skjedd både organisasjonsmessig og med småfeholdet i løpet av denne perioden.

I løpet av de siste fem åra har vi i OSG virkelig tatt steget inn i dataalderen. Det meste av kommunikasjonen mellom lokallag og styret foregår elektronisk, det samme gjør det innad i styret. Dette er en enkel og effektiv måte å kommunisere på og det er mye ressurser å spare i forhold til både kopiering og porto. Det føles nesten som en fjern fortid uten data, men fram til for fire år siden da Håkon gikk av som sekretær var det fortsatt skrivemaskin og kopimaskin som var de viktigste arbeidsredskaper. Og på styremøtene nå er det bare noen av oss som er gammeldagse og sitter med papir, mens flere sitter med sine bærbare PC-er. Årsmeldinga har skifta utseende fra den gamle lysegrønne til ei flott fargerik utgave – og det er Ken sitt ansvar !

OSG har også ei svært bra og godt besøkt heimeside, kanskje av de beste når det gjelder fylkeslag – og dette er det Pål som skal ha æren for !

Jeg har sett litt på tallene for utviklingen av småfeholdet i Oppland i denne perioden og skjønner at det er best å gi seg for dette går bare nedover !

Fra 2003 til i fjor var tallet bruk med sau redusert fra 1795 til 1460 – altså 335 – et skremmende tall! Vinterfora sau er vanskelig å sammenligne, men dyr på utmarksbeite er redusert med 24000 (30000 fra toppen i 2004). Tilsvarende reduksjon for geit er at antall bruk er redusert fra 62 til 50 og antall geiter med 350 til vel 4000.

Medlemstallet var redusert fra 1621 i 2003 til 1222 i 2007.

Vi i styret i OSG har selvsagt jobba for å hindre at denne utviklinga i småfeholdet og medlemstallet skal skje – men må dessverre registrere at dette er en bekymringsfull utvikling i tida.

Dårlig lønnsomhet og rovdyrproblemer er sterkt medvirkende til at mange dessverre gir seg i småfeholdet, men de fleste holder ut slik at vi fortsatt har plassen som landets nest største sauefylke etter Rogaland, for geit har vi fjerdeplassen. Men hvorfor holder vi ut ?

Vi har gode naturgitte beiteressurser, våre produkter er fantastiske og dette har vi tro på ! Gleden og opplevelsen av å jobbe med småfe er også stor – få arbeidsoppgaver kan måle seg med gleden ved å ta i mot nyfødte lam og kje og se hvor livskraftige de er fra første stund, for ikke å si de flotte fljellturene om høsten i sankinga når du møter igjen flotte lam etter en sommer i fjellet og du får de med deg hjem !

Så la oss fortsatt stå på i småfeholdet og jobbe for bedre landbrukspolitikk og rovdyrpolitikk så vi kan beholde plassen som en av landets fremste småfefylker !

Jeg vil på nytt ønske velkommen til årsmøte – håper vi får et godt og konstruktivt årsmøte og et seminar med stort faglig og sosialt utbytte !